

PRIMER CONGRESSISTA D'ORIGEN HISPÀ DELS ESTATS UNITS D'AMÈRICA

Antoni Tuduri

Secció de genealogia
de l'Ateneu de Maó

El 1994 s'estrenava ció en còmica. Dissabte dia 5 de maig de 2018 ha tingut lloc la presentació de la novel·la «Nova Esmirna» a Maó i a Ciutadella.

Per circumstàncies que no vénen al cas, em va tocar oficial l'acte de Maó, a la llibreria «Sa Catòlica» i em permetreu que us faci una breu descripció d'aquesta cerimònia de caràcter cultural.

Encara que les dotze del migdia és una hora més propícia a anar a fer un vermut que a escoltar un sermó literari, l'assistència va ser molt nombrosa i d'alta qualificació cultural.

Un servidor no és un crític literari, en tot cas, un lector d'una certa dedicació. Per tant, la dissertació va anar encaminada a rallar de les impressions personals derivades de la lectura del llibre de Tomeu Matamalas. En primer lloc es va parlar de les coses més habituals, com ara l'estil literari, però la impressió del lector, és a dir, un servidor, va anar més enllà de la gran precisió dels fets històrics i de la descripció dels personatges que hi sur-

ten, especialment l'existència real de tots ells.

D'altra banda, l'estructura de l'obra és trivalent: una part ralla del viatge de Menorca a La Florida, més o manco novel·lada però molt ben escrita, una segona part consisteix en el contingut dels textos enviats a Ottawa per a la seva publicació (fet cert i demostrable) i una tercera part conté la correspondència que el periodista canadenc manté amb la seva germana.

◆ AQUESTES TRES PARTS, que es po-

drien llegir com a tres obres independents, Tomeu Matamalas les utilitza de manera seqüencial; mesclant capítols de les tres parts, cosa que determina una facilitat de lectura molt apreciable.

Tant l'autor com l'editor (Tomeu Matamalas i Fausto Puerto) van respondre al presentador, aclarint diferents aspectes, cosa que van agrair els assistents, després de la dissertació d'un servidor de vostès, prou embrollada, com era d'esperar.

No obstant açò, crec que cal destacar dos aspectes molt interessants des de un punt de vista genealògic. Atès la precisió de l'autor pel que fa a les persones que surten a la novel·la, em vaig veure obligat a cercar les genealogies d'aquestes persones, especialment una dona que ve a ser el fil conductor del relat: Martina Jerònia Paula Hernández Mir, nada a San Agustín l'any 1775. Per açò, el presentador va mostrar un extens arbre esquemàtic de relació entre jo mateix i Martina Hernández, esquema que té una llargada de 2,2 metres i una alçada de 40 cm, on es pot veure una de les moltes relacions directes (de fet, n'hi ha 38 relacions). Aquest document va ser una sorpresa pels assistents.

Però l'aspecte més sorprenent és que, fent una darrera lectura de la novel·la, vaig detectar la cita d'un general de nom José Mariano Hernández, sense cap rela-

ció aparent amb els menorquins de La Florida; al manco, jo no n'havia sentit a parlar mai.

◆ **LA CURIOSITAT** no té límits i em vaig posar a cercar per les xarxes etèries qui podia ser aquest home. A "Wikipedia" hi ha una ressenya biogràfica, indicant lunadata de naixement, que ha resultat errònia, ja que revisant els llibres d'actes de naixement de San Agustín no el trobava. Seguint les indicacions d'altres documents, hem trobat l'acta de bateig, on consta el nom del pare (Martí Hernández) i de la mare (Dorotea Gomila), maonès ell i ciutadellenca ella.

◆ **I EL DETALL** més destacable, que comentaré a un altre article, és que José Mariano Hernández Gomila va ser el primer membre del Congrés Nord-americà d'origen hispànic. En tot cas de pares menorquins, components de l'emigració de l'any 1768.

Vet aquí que a més de l'almirall Ferraguit, primer almirall dels Estats Units, del general Benet, primer cadet de La Florida a West Point, i que va ser el primer general d'artilleria (d'origen de cavalleria), ara tenim un altre personatge que, abans que general, va ser el primer congressista dels Estats Units (1823).

En seguirem parlant.